

ایران و روسیه در کردیدور همکاری

سفر رئیس جمهور ایران به روسیه در شرایط کنونی منطقه‌ای و بین‌المللی از جنبه‌های مختلف حائز اهمیت خواهد بود. چه اینکه تهران و مسکو در موضوعات جهانی و در منطقه غرب آسیا، اشتراکات نظری زیادی داشته و بیشترین همکاری را از خود نشان داده اند.

به گزارش آران نیوز به نقل از حوزه سیاست خارجی ایرنا، آیت الله «سید ابراهیم رئیسی» رئیس جمهوری ایران فردا پنجشنبه به دعوت رسمی «ولادیمیر پوتین» رئیس جمهور روسیه، در صدر یک هیأت عالی رتبه سیاسی-اقتصادی راهی مسکو می شود. رایزنی درباره تعاملات اقتصادی دوجانبه و گفت وگوهای منطقه ای بویژه بین المللی به ویژه جنگ غزه اصلی ترین محور و دستور کار رئیس جمهور در این سفر یک روزه خواهد بود.

سفر رئیس جمهور ایران به روسیه در شرایط کنونی منطقه ای و بین المللی حائز اهمیت خواهد بود. چه اینکه تهران و مسکو در موضوعات جهانی و در منطقه غرب آسیا، اشتراکات نظری زیادی داشته و بیشترین همکاری را از خود نشان داده اند.

موضوع توقف فوری جنایات ارتش رژیم صهیونیستی در غزه یکی از آنهاست. ایران به عنوان بازیگر نظم و ترتیبات منطقه ای اثبات کرده است به دینامیسم های سیاسی-امنیتی در غرب آسیا شکل می دهد، یک سر منازعه «دستورکارهای جنگ غزه» با آمریکا است. راهبرد ایران توقف جنگ و بازگشایی مسیرها برای کمک به مردم غزه است، اما واشنگتن اقدام به اداره جنگ علیه غزه و حمایت بی قید و شرط از جنایات جنگی اسرائیل است.

در سوی دیگر هم، روسیه با اقدامات دیپلماتیک خود، مانع غلبه دیدگاه های سلطه گرایانه غرب به ویژه آمریکا به نفع رژیم صهیونیستی در مجامع جهانی شده است بطوریکه قطعنامه تروریستی خواندن حماس و مقاومت فلسطینی از سوی آمریکا را در شورای امنیت سازمان ملل وتو کرد. کرملین در این شرایط با میزبانی از رهبران حماس در مسکو و رایزنی در خصوص آتش بس در غزه، کاملاً مقابل کاخ سفید و روایت های غربی از جنگ غزه قرار گرفته است.

این مساله به این برمی گردد که ایران و روسیه، دیدگاه مشترکی در این فرضیه دارند که ریشه نارسایی ها و بی ثباتی در غرب آسیا از سیاست های آمریکا نشات گرفته است.

ایران-روسیه و نظم جدید منطقه ای

ژپوتین در شرایطی فردا میزبان رئیس جمهور ایران است که امروز به منطقه سفر کرده و در ابوظبی و ریاض با حکام امارات و عربستان سعودی ملاقات خواهد کرد. این دیدارها و گفتگوها که در تصمیمات اپک پلاس نمود خواهد داشت برای ایالات متحده اخبار خوشی به دنبال نخواهد داشت. کارشناسان زیادی در سطح بین المللی، همکاری محور تهران-مسکو-پکن در منطقه را محرک تجدیدنظر کشورهای عربی خلیج فارس در سیاست خارجی آنها و موازنه سازی برابر آمریکا ارزیابی کرده اند.

پایتخت های عربی طی دو سال گذشته ترجیح داده اند تمام تخم مرغ های خود را در سبد آمریکای تضعیف شده نگذارند و همزمان سطحی از تنش زدایی و همکاری با ایران و حفظ روابط با روسیه و چین را پیش ببرند.

علیه یکجانبه گرایی

حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه و سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه شب گذشته در حاشیه نشست وزرای خارجه کشورهای همسایه دریای خزر، تفاهم نامه های درباره راهها، ابزارهای مقابله، کاهش و جبران اقدامات قهر آمیز یک جانبه بین ایران و روسیه را به امضا رساندند.

لاوروف در این زمینه می گوید: امروز اعلامیه مقابله با اقدامات قهر آمیز یکجانبه را امضا کردیم که قدمی در مقابله با تحریم های غیرقانونی آمریکا و متحدانش است که دیپلماسی را با این اقدامات جایگزین کردند. امیرعبداللهیان هم با اشاره به اعلامیه مقابله با یکجانبه گرایی افزود: امروز فرصتی است که توافقات روسای دو کشور را با هم مرور کنیم. خرسندیم که از دیپلماسی سران دو کشور همواره سود برده ایم.

این تفاهم نامه می تواند چشم انداز همکاری های دو کشور را به سمت شراکت هر چه بیشتر تسهیل کند. نگاهی به مواضع دولتمردان آمریکایی طی ۲ سال گذشته نمایانگر این گزاره است. در نگاه واشنگتن روابط ایران و روسیه به سمت یک «شراکت راهبردی» در حال حرکت است.

«یوری اوشاکوف» دستیار ارشد رئیس جمهور فدراسیون روسیه سال گذشته در آستانه سفر ولادیمیر پوتین به ایران اعلام کرد کشورش قصد دارد سطح روابط با ایران به «شراکت راهبردی» ارتقا دهد.

کریدور همکاری

حضور مشترک ایران و روسیه در باشگاه تحریم های آمریکا، نقش کاتالیزوری برای همکاری های بیشتر این دو کشور را ایفا می کند که در تفاهم نامه اخیر نمود پیدا کرده است.

یکی از این همکاری ها، در موضوع ترانزیت و کریدور حیاتی شمال و جنوب است که به عنوان یکی از محورهای همکاری دو کشور روسیه را متقاعد ساخته است این کریدور برابر دیگر دالان هایی که در منطقه شکل گرفته و برای روسیه تهدیدآمیز است باید از مسیر ایران عبور کند. در این راستا لاوروف در دیدار با همتای ایرانی اش ضمن تاکید بر اینکه دو رییس جمهور مداوما با هم در ارتباط هستند، گفت: ما بر افزایش فعالیت کریدور شمال - جنوب و انرژی تاکید داریم.

از طرف دیگر ابعاد همکاری های نظامی میان روسیه و ایران با زیادی از طرف کاخ سفید دنبال می شود. نشریه «فوربس» در گزارش اخیر خود با اشاره به اظهارات معاون وزیر دفاع کشورمان، نوشت: ایران به زودی بزرگترین خرید سخت افزار نظامی خود را از روسیه طی ۳۰ سال گذشته دریافت خواهد کرد. این اتفاق می تواند برای مسکو و تهران به یک معامله برد-برد تبدیل شود. فوربس می نویسد: روسیه از فوریه ۲۰۲۲ مشارکت دفاعی بی سابقه ای با تهران ایجاد کرده است.

نمایه های همگرایی

ایران و روسیه در خصوص تحریم های مشترکی که آمریکا علیه آنها وضع کرده، توافق هسته ای ایران و تجدیدنظر طلبی در نظم فعلی و یکجانبه گرای جهانی دیدگاه های مشترکی دارند که مسیر همکاری های دو کشور را هموارتر از گذشته می کند. عضویت دائم ایران در پیمان شانگهای و بریکس با موافقت روسیه، رای منفی مسکو به قطعنامه های ضد ایرانی در شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی در همین چارچوب قابل تفسیر و تحلیل است.

مخالفت با گسترش ناتو که نیم نگاهی به حضور در آسیای میانه دارد و همچنین خطر قریب الوقوع احیای داعش در افغانستان که مرزهای ایران و روسیه را تحت تاثیر قرار می دهد از دیگر اشتراکات این روزهای تهران-مسکو برای تعریف زمینه های جدید همکاری است.

در دوره گذار نظم جهانی پساجنگ سرد، اهمیت نزدیک شدن ایران و روسیه به یکدیگر و افزایش وزن تاثیرگذاری محور شرقی، یکی از مواردی است که تامین کننده حداکثری منافع ملی طرفین است و از طرفی زنگ خطر را برای آمریکا به صدا در می آورد.

به همین دلیل، آمریکا به این موضوع از دریچه «خیر و شر» می نگرد. فارن پالیسی هفته گذشته نوشته است: «با گذشت بیش از دو دهه از سخنانی جرج دبلیو بوش در سال ۲۰۰۲ «محور شرارت» دوباره در منوی سیاست خارجی قرار گرفته است. هم جمهوری خواهان و هم دموکرات ها در

واشنگتن نسبت به افزایش روابط بین روسیه، چین، ایران هشدار می دهند.»

فارن پالیسی البته با ناخشنودی می نویسد: محور شرارت عبارتی است که می تواند میراث و سال های بحث برانگیز سیاست خارجی بوش در باتلاق های پرهزینه در خاورمیانه را تعریف کند و این عبارت و سایر موارد مشابه آن، بار دیگر در فضای واشنگتن برای توصیف آنچه برخی در اتحاد رو به رشد بین چین، روسیه و ایران معتقدند، نفوذ کرده است. این گزارش هشدار داده است که «محور شرارت» به دوران خوش بینی به شدت نادرست نسبت به قدرت آمریکا در خارج و «جنگ های بد» مدیریت شده پس از آن بازمی گردد.